

KROMĚŘIŽ / OLOMOUC FORFEST 2018

Na aktuálnom 29. ročníku medzinárodného festivalu súčasnej hudby s duchovným zameraním FORFEST (4. 5.–30. 6.) znela hudba 77 skladateľov z viac ako dvadsiatich krajín; medzi inými aj piatich slovenských skladateľov: Eugena Suchoňa, Ilju Zeljenku, Iris Szeghyovej, Viery Janárčekovej a Ivana Buffu.

Umelci z Česka, zo Slovenska, z Rakúska, Talianska, Poľska, Ruska, zo San Marína, z Kanady, USA a zo Škótska predniesli diela štyridsiatich českých a moravských autorov (z toho viac ako polovicu premiérov). Väčšina koncertov sa odohrala v moravskom Kroměříži (Chrám sv. Mórica, reprezentačná baroková Snemová sála Arcibiskupského zámku, Rotunda Kvetnej záhrady so známym Foucaultovým kyvadlom), otvárací koncert v olomouckom Dóme sv. Václava. Mnohé z predvedených

celkovo 26 symfónií. Jeho tvorba, postupne objavovaná na FORFESTE, je trvalou súčasťou nielen českej, ale dúfajme aj európskej hudby. Premiérovaná symfónia je kompozične bohatá, hutná, polyfónna a viacvrstvá (často znejú dve vrstvy naraz). Je lyrická (2. a 4. časť dojmú k slzám) i dramatická, charakteristická množstvom nápadov v horizontálnom melose a rytmickej zložke, často sa „fraktálovito“ rozpína či rozbieha do pásiem (pripomína *Tvorivý vývoj* Henriho Bergsona), a predsa

25. Symfónia F. G. Emmerta (foto: archív)

Československé duo (foto: archív)

skladiel vznikli v uplynulom či aktuálnom roku, niektoré priamo pre festival, ktorý bol tento rok venovaný stému výročiu vzniku Československa. Za predvedenie takmer štyroch stoviek diel českej a svetovej tvorby bol festival v roku 2015 ocenený cenou Českej hudobnej rady. Dramaturgia sa venovala viacerým prúdmi súčasnej hudby s prevahou duchovne orientovaných diel, väčšina diel však patrila k absolútnej hudbe. Zaznela aj tvorba Clauda Debussyho, zriedkavo uvádzaného Maxa Regeera, Marcela Duprého, ale aj Sergeja Prokofieva či Samuela Barbera. Nechýbala ani neznáma tvorba z obdobia medzi dvomi svetovými vojnami (Vítězslava Kaprálova, Rafael Kubelík, Karel Jirák). FORFEST ako zvyčajne experimentoval s odvážnymi projektmi – skladbami založenými na racionálnych elementoch: číslach, symboloch (Kanaďan Yati Durant), ideách sanskritu (Čech Karel Pexidr), sudoku (Švajčiar Frédéric Bolli), indických textoch a rytmoch (Yati Durant), žalmoch, evanjeliách (Petr Vaculovič), gregoriánskom choráli (Vít Zouhar), špeciálne artikulovanom sónickom vokálnom melose (Ivan Buffa). Súčasťou festivalu boli aj meditatívne výtvarné výstavy.

Otvárací koncert 27. 5. v Dóme Sv. Václava v Olomouci patrila k neobyčajným zážitkom. Expresívna a zároveň lyrická 25. symfónia Františka G. Emmerta s podtitulom *K Tobě byl poslán anděl* pôsobila počas celého, takmer hodinového trvania zvláštnym napätím. Skladateľ, ktorý zomrel v roku 2015, zanechal

Quasars Ensemble (foto: archív)

zníe ako pevný uzavretý celok. Emmertove symfónie mávajú neobyčajný, otvorený záver (opera aperta). Jednotlivé časti sa dynamicky zužujú do ticha, miznú rýchlym štyriaašesťdesiatinovým pohybom. Nezabudnuteľný bol opäť výkon huslistu **Milana Palu**, prednášajúceho violový part, spolu s dirigentom hlbokového ponoru **Mariánom Lejavom**, organizátorom **Marekom Paľom**, speváčkou **Jarmilou Balážovou** a brnianskym súborom **Ensemble OPERA DIVERSA**.

Umeleckou emocionalitou hry uchvátil v diele amerického skladateľa Laurencea Sherra *Blue Ridge Frescos* francúzsky gitarista **Romain Petiot**. Poukázal na subtilný rytmický element a prah počutelnosti. Spolu so suverénnou

flautistkou **Elenou Stojceskou-Petiotovou** predniesli v jasnej delineácii pastelovú *Sonátu pre flautu a gitaru op. 25* Američana Lowella Liebermanna a hmlistý *Mouvement statique* pre altovú flautu a gitaru Francúza Vincenta Airaulta. Massimiliano Messieri prekvapil svojím *A dream within a dream* pre zvláštne obsadenie (soprán, flauta, gitara, triangel, drevený blok a elektroakustika) mystickou až rituálnou atmosférou faraónskych slávností. Jan Vrkoč v českej premiére *Fantasia da chiesa* ponúkol súčasný príjemný harmonický jazyk a peknú melodiku.

Aj tento rok sme počuli známe československé duo **Zuzana Berešová** – klavír a **Pavel Burdych** – husle. Ponúkli zaujímavý výber z diel domácich skladateľiek – Vítězslavy Kaprálovej (*Legenda, Burleska, Elegie*), Ivany Loudovej (*Sonáta pro housle a klavír*), Sylvie Bodorovej (*Ancora una volta primavera, Concerto dei fiori*), Iris Szeghyovej (*Hommage à Rodin*, najpútavejšie dielo koncertu s pôsobivými klastrami) a Viery Janárčekovej (zaujímavý atonálny-sonoristický a rytmicky brskný *Duo Extatico* s elektroakustickým zvukom). Záverečný koncert s non plus ultra výkonomi a dobre vystavanou dramaturgiou patrila súboru **Quasars Ensemble** z Bratislavy s umeleckým vedúcim a dirigentom **Ivanom Buffom** a výbornou sopranistkou **Evou Šuškovou**. Takmer všetky výkony, ktoré interpreti predvedli vášnivo, boli príkladom hlbokého štúdia najnovších partitúr. Nadchlo dielo u nás

neznámeho Holanďana Morrisa Kliphuisa (*Space Opera* pre sláčikové trio), aj nápadmi a sónickým kaskadérstvom, vzruchmi a vypointovanou artikuláciou v nádejnom vokálnom útvare *The Four Agreements* pre spev sólo od Ivana Buffu pre soprán dynamickej a artikuláčnej virtuozity Evy Šuškovéj. Zaujala premiéra *Domino for flute, violin and cello* Zbigniewa Bargielského aj *Kvinteto v piatich scénach* Gréka Orestisa Papaioannoua. *Galgenlieder* Ilju Zeljenku na texty Christiana Morgensterna prekvapili aj 43 rokov od svojho vzniku. Popri Emmertovej symfónii a koncertoch **Tria Helix** či **Cameraty Polyzoides** z Rakúska to bol jeden z najpozoruhodnejších koncertov podujatia.

Elena LETŇANOVÁ